

ผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่วมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิง
ออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก
The Results of Implementing the Standard Thai Folk Dance Training Curriculum
Model Based on Practical Skills Theory with Design Thinking to Enhance Dance
Learning Management Competency of Teachers in Small Schools

ชนธิกาญจน์ กระสินหอม

Chonthikarn Krasinhom

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี

Educational Supervisor, Senior Professional Level Saraburi Provincial Education Office

Corresponding Author E-mail: sv.yu1506@gmail.com

Received: 22 Jun 2026

Revised: 28 Jun 2026

Accepted: 29 Jun 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก หลังการฝึกอบรมตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่วมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้ทางศิลปะของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 32 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หลักสูตรฝึกอบรมร่วมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ แบบประเมินสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ และแบบสอบถามความพึงพอใจมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว (One-sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน หลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 168.28 คะแนน (ร้อยละ 93.49) จากคะแนนเต็ม 180 คะแนน 2) ความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.66, S.D. = 0.47)

คำสำคัญ: ร่วมาตรฐาน, ทักษะปฏิบัติ, การคิดเชิงออกแบบ, สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research aimed to 1) compare the dance learning management competency of teachers in small schools after the training against the 80% criterion; and 2) study teachers' satisfaction toward the training curriculum model. The sample consisted of 32 teachers assigned to teach dance in small schools under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 2, during the second semester of the 2025 academic year, selected by multi-stage sampling. Research instruments included the Standard Thai Folk Dance training curriculum model based on practical skills theory with Design Thinking, a competency assessment covering 3 domains (knowledge, skills, and attributes), and a 20-item five-level Likert satisfaction questionnaire. Statistics used were percentage, mean, standard deviation, and a one-sample t-test.

The results revealed that 1) the teachers' overall post-training dance learning management competency scores across all 3 domains (Mean = 168.28, 93.49%) were significantly higher than the 80% criterion at the .01 level of statistical significance; and 2) the teachers' overall satisfaction toward the training curriculum model was at the highest level (Mean = 4.66, S.D. = 0.47).

Keywords: Standard Thai Folk Dance, Practical Skills, Design Thinking, Dance Learning Management Competency, Small Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสุนทรียภาพ และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกประจำชาติ แต่ในปัจจุบันสภาพการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ประสบปัญหาอย่างมาก เนื่องจากครูผู้สอนมากกว่าร้อยละ 75 และทุกโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชานาฏศิลป์โดยตรง ส่งผลให้ครูขาดทักษะและประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้และปฏิบัติท่ารำที่ถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 50 ไม่ชอบเรียนวิชานาฏศิลป์ นอกจากนี้ โรงเรียนขนาดเล็กยังมีข้อจำกัดด้านบุคลากร ครูไม่ครบชั้น และมีการขอย้ายสถานศึกษาบ่อยครั้ง ทำให้การจัดการเรียนการสอนขาดความต่อเนื่อง และไม่มีประสิทธิภาพ

ร่วางมาตรฐาน เป็นนาฏศิลป์ไทยที่มีระเบียบแบบแผนและมีประโยชน์ทั้งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและการกลมเกลียวจิตใจ แต่ครูในโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการจัดการเรียนวิชานี้ การพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยครอบคลุมสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติ และคุณลักษณะที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว การนำทฤษฎีทักษะปฏิบัติที่มุ่งเน้นการฝึกฝนอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความถูกต้องและชำนาญ มาบูรณาการร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางเพื่อวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาสมรรถนะของครู การบูรณาการนี้จะช่วยให้ครูสามารถเข้าใจปัญหา สร้างสรรค์แนวทางการสอน และประยุกต์ใช้ทักษะการร่างมาตรฐานได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของตนเอง

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยส่วนนี้จึงมุ่งศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก โดยให้ความสำคัญกับการเปรียบเทียบสมรรถนะของครูหลังการฝึกอบรม และศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบหลักสูตร เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของหลักสูตรอันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษานาฏศิลป์ในโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป

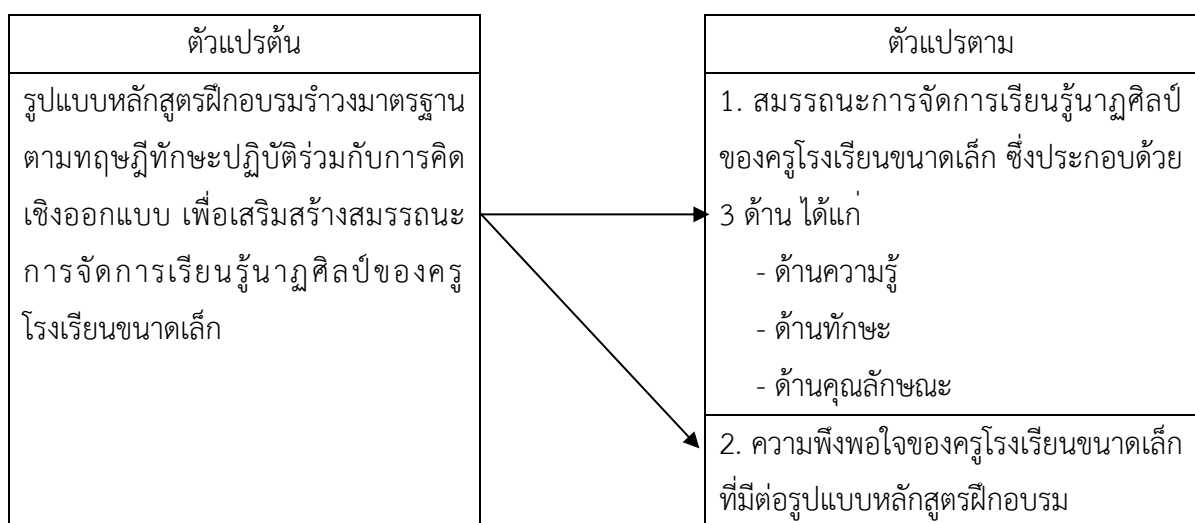
วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก หลังการฝึกอบรมตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบกับเกณฑ์ร้อยละ 80
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการทดลองใช้หลักสูตร โดยมีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็กหลังการฝึกอบรมด้วยรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในส่วนนี้เป็นการศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้ทางศิลปะของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 64 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้ทางศิลปะ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 หลักสูตรฝึกอบรม ร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ (แบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ) 2) ด้านทักษะ (แบบสังเกต RUBRIC 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ) และ 3) ด้านคุณลักษณะ (แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97, .92 และ .97 ตามลำดับ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปดำเนินการฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่างแบบ On the Job Training ระยะเวลาดำเนินการฝึกอบรมรวม 24 ชั่วโมง (ประกอบด้วย 5 แผนการจัดกิจกรรม) โดยดำเนินการวัดและประเมินผลสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน (ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ) รวมถึงการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 วิเคราะห์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว (One-sample t-test)

4.2 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบ การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยในส่วนของ การศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม มีลักษณะเป็นแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) ที่มีการดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว (One-Group) และทำการวัดผล หลังการทดลอง (Post-test) เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้ไปทดสอบและเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ ร้อยละ 80) ผ่านการทดสอบทางสถิติสำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว (One-sample t-test) โดยมีสัญลักษณ์แบบ แผนการทดลองดังนี้

X	O
ใช้แบบฝึกเสริมทักษะโฟนิกส์	ทดสอบหลังเรียน

เมื่อ

X แทน การดำเนินการฝึกอบรมโดยใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติ ร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก

O แทน การวัดผลและประเมินผลหลังการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) การประเมินสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ทางศิลปะ 3 ด้าน (ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ) 2) การประเมินความพึงพอใจของครู โรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 3 ชนิด ดังนี้

1. รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก

2. แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ (Knowledge) ใช้แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

2.2 ด้านทักษะ (Skills) ใช้แบบสังเกตทักษะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ โดยใช้เกณฑ์ การให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric Score) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

2.3 ด้านคุณลักษณะ (Attribute) ใช้แบบสอบถามประเมินคุณลักษณะ เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ ดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาและสังเคราะห์มาพัฒนาร่างรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม

1.2 เสนอรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสม

1.3 นำร่างรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

1.4 ทำการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

2. แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผลการตรวจสอบคุณภาพและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดและประเมินผลแต่ละชนิด มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบทดสอบวัดสมรรถนะด้านความรู้ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

2.2 แบบประเมินสมรรถนะด้านทักษะ เป็นแบบสังเกตโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Rubric Score) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

2.3 แบบสอบถามประเมินสมรรถนะด้านคุณลักษณะ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ: เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม (ระยะที่ 3) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยนำรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปดำเนินการฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้ทางศิลปะ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 32 คน โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองปฏิบัติและฝึกอบรมรวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง (ไม่นับรวมการทดสอบหลังการอบรม) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

ผู้วิจัยดำเนินการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมในช่วงระหว่างดำเนินการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลด้านทักษะ ผู้วิจัยทำการสังเกตและประเมินทักษะปฏิบัติและการคุณลักษณะของครูโรงเรียนขนาดเล็กในขณะปฏิบัติกิจกรรมการฝึกอบรมด้วยตนเอง
2. การเก็บข้อมูลด้านความรู้และคุณลักษณะ ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบวัดสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ และทำแบบประเมินสมรรถนะด้านคุณลักษณะของตนเองหลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้น
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความพึงพอใจ โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบหลังจากการอบรมเสร็จสิ้น
4. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะทั้ง 3 ด้าน และข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะในแต่ละด้านและภาพรวม เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 3 ด้าน (ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ) และใช้ในการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. หรือ Standard Deviation) ใช้ในการวัดการกระจายของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ และระดับความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็ก
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว (One-sample t-test) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวม หลังการเข้ารับการฝึกอบรมกับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 (คะแนนเต็ม 180 คะแนน เกณฑ์ร้อยละ 80 เท่ากับ 144 คะแนน) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01
3. เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลข้อมูล ได้แก่ การแปลผลระดับสมรรถนะด้านคุณลักษณะ และระดับความพึงพอใจ ใช้เกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ของ Best (1977) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับคุณภาพ/ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับคุณภาพ/ความพึงพอใจในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับคุณภาพ/ความพึงพอใจในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับคุณภาพ/ความพึงพอใจในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับคุณภาพ/ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก ตามลำดับประเด็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก หลังการฝึกอบรม กับเกณฑ์ร้อยละ 80

จากการนำรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 32 คน แล้วทำการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะหลังการอบรม ซึ่งครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ (คะแนนเต็ม 180 คะแนน เกณฑ์ร้อยละ 80 เท่ากับ 144 คะแนน) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก หลังการฝึกอบรม กับเกณฑ์ร้อยละ 80

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 80	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	t	p
ภาพรวมทั้ง 3 ด้าน	180	144	168.28	2.43	93.49	56.62*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน หลังการฝึกอบรมด้วยรูปแบบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 168.28 คะแนน จากคะแนนเต็ม 180 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 93.49 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.43 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 (144 คะแนน) พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็กหลังการฝึกอบรม สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 56.62, p < .01$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก หลังสิ้นสุดการฝึกอบรม ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ภาพรวมของรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม	4.66	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.66, S.D. = 0.47)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 168.28 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 93.49) จากคะแนนเต็ม 180 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.66, S.D. = 0.47)

อภิปรายผล (Discussion)

ผลการวิจัยการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สามารถอภิปรายประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นผลมาจากรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่านการสังเคราะห์องค์ประกอบอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการ ทฤษฎีทักษะปฏิบัติ (Practical Skills Theory) เข้ามาช่วยแก้ปัญหาความไม่ชำนาญของครูที่ไม่ได้จบสาขานาฏศิลป์โดยตรง ผ่านการฝึกฝนที่เป็นลำดับขั้นตั้งแต่ขั้นการเตรียมความพร้อม ขั้นการสาธิต จนถึงฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2560) ที่ระบุว่าการพัฒนาทักษะปฏิบัติที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และชำนาญต้องผ่านกระบวนการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ นอกจากนี้ การนำ การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) มาประยุกต์ใช้ยังช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหาการจัดการ

เรียนการสอนในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรได้อย่างลึกซึ้ง (Empathize & Define) นำไปสู่การวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Koh et al. (2015) ที่พบว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะทางวิชาชีพของครูให้สามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและออกแบบการเรียนรู้ได้ตรงตามบริบทผู้เรียน ส่งผลให้ครูมีความสามารถในการบูรณาการความรู้และทักษะไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านความพึงพอใจของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีต่อรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรดังกล่าวตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน โดยกระบวนการฝึกอบรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอนจริงผ่านการระดมสมอง ทำให้ครูรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมและไม่โดดเดี่ยวในการแก้ปัญหา อีกทั้งการมีวิทยากรคอยเป็นที่ปรึกษา (Coaching) ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ตลอดกระบวนการฝึกปฏิบัติ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจให้แก่ครูได้อย่างดีเยี่ยม ผลลัพธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ (2551) ที่ชี้ให้เห็นว่าความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมจะอยู่ในระดับสูงสุดเมื่อเนื้อหาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาจริงของผู้ปฏิบัติงาน และกิจกรรมการเรียนรู้มีการสนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียน ซึ่งช่วยลดทอนความวิตกกังวลและเพิ่มศักยภาพในการประยุกต์ใช้ความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้รูปแบบหลักสูตรนี้เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ในโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างยั่งยืน

ขนาดอิทธิพล (Effect Size)

ในการวิจัยครั้งนี้ นอกเหนือจากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล (Effect Size) ของการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่วมนานาชาติ เพื่อประเมินค่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นจริงในเชิงปฏิบัติ โดยใช้ค่าสถิติ Cohen's d สำหรับการทดสอบกลุ่มตัวอย่างเดียว (One-sample t-test) ซึ่งผลการวิเคราะห์พบค่าขนาดอิทธิพล ดังนี้

จากการเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กหลังการฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่ามีค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 10.01 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลผลของ Cohen (1988) ที่ระบุว่าค่าขนาดอิทธิพลตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ถือว่าเป็น "ขนาดอิทธิพลในระดับสูงมาก" (Very Large Effect Size)

จากข้อมูลดังกล่าว สามารถอภิปรายผลในประเด็นนี้ ดังนี้ ค่าขนาดอิทธิพลที่สูงถึง 10.01 นี้ สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่วมนานาชาติตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิผลในการเสริมสร้างสมรรถนะของครูอย่างโดดเด่นและชัดเจน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่ใช่เพียงผลลัพธ์ทางสถิติที่เกิดจากความบังเอิญ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสมรรถนะที่มีขนาดใหญ่และมีนัยสำคัญในเชิงปฏิบัติ (Practical Significance) อย่างแท้จริง ซึ่งยืนยันได้ว่าการบูรณาการแนวคิดทักษะปฏิบัติกับการคิดเชิงออกแบบเป็นนวัตกรรมที่มีพลังสูงในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวข้ามข้อจำกัดเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อจำกัดของการวิจัย (Limitations)

ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะของครูโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อจำกัดที่ควรนำไปพิจารณาในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. การวิจัยนี้ดำเนินการกับครูผู้สอนนาฏศิลป์ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งมีบริบททางสังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรทางการศึกษาเฉพาะถิ่น ดังนั้น การนำรูปแบบหลักสูตรไปใช้ในพื้นที่อื่นที่มีบริบทหรือวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างออกไป อาจจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเนื้อหา กิจกรรม หรือสื่อการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสภาพจริงของสถานศึกษานั้นๆ

2. ด้วยระยะเวลาในการฝึกอบรมที่มีอยู่อย่างจำกัด (24 ชั่วโมง) และภาระงานประจำของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้การฝึกปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์เชิงลึกอาจยังไม่สามารถทำให้ครูทุกคนบรรลุถึงระดับความเชี่ยวชาญสูงสุด (Expertise) ได้ในทันที การพัฒนาสมรรถนะในระดับสูงจึงต้องอาศัยการฝึกฝนเพิ่มเติมและการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่องภายหลังการอบรม

3. การวิจัยครั้งนี้เน้นการประเมินผลการเรียนรู้ในระยะขณะฝึกอบรมและหลังสิ้นสุดการฝึกอบรมทันที ซึ่งเป็นการวัดความสามารถและเจตคติที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์การอบรม แม้จะเป็นไปตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยกำหนด แต่การติดตามผลในระยะยาว (Long-term Impact) เกี่ยวกับการนำทักษะไปใช้ในการสอนจริงในห้องเรียนตลอดทั้งปีการศึกษา หรือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อตัวนักเรียน อาจต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อยืนยันประสิทธิผลที่ยั่งยืนของรูปแบบหลักสูตรนี้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ (Suggestions)

ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ สามารถนำรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมร่างมาตรฐานตามทฤษฎีทักษะปฏิบัติร่วมกับการคิดเชิงออกแบบนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนนาฏศิลป์ โดยเฉพาะครูที่จบไม่ตรงวุฒิ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานหลักสูตร

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนนาฏศิลป์ได้นำกระบวนการฝึกอบรมนี้ไปปรับใช้ โดยคำนึงถึงบริบทและความพร้อมของสถานศึกษา เช่น การปรับสื่อการเรียนรู้ หรือระยะเวลาการฝึกซ้อมให้สอดคล้องกับเวลาเรียนจริงของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

1.3 ควรมีการส่งเสริมให้ครูที่ผ่านการอบรมได้มีการจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอน และร่วมกันพัฒนาต่อยอดทำร่างมาตรฐานให้เข้ากับเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ หรือนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ เพื่อสร้างความโดดเด่นให้กับโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาติดตามผลการนำรูปแบบหลักสูตรไปใช้ในระยะยาว (Long-term impact) เพื่อดูว่าครูสามารถรักษาระดับสมรรถนะการสอนได้ต่อเนื่องเพียงใด และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชานาฏศิลป์อย่างไร

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาารูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมในลักษณะเดียวกันนี้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ศิลปะ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากรและสื่อการเรียนรู้

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชันหรือสื่อมัลติมีเดียแบบโต้ตอบ (Interactive Media) มาบูรณาการร่วมกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อช่วยให้ครูโรงเรียนขนาดเล็กสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ทศนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่

21). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2551). *20 วิธีการจัดการเรียนรู้*. โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

Best, J. W. (1977). *Research in Education*. Prentice Hall.

Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for The Behavior Sciences*. (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.

Koh, J. H. L., Chai, C. S., Wong, B., & Hong, H. Y. (2015). *Design thinking for education: Conceptions and applications in teaching and learning*. Springer.